СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 220. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 22. вересня, 1925. VOL. XXXIII. No. 220. Jersey City, N. J., Tuesday, September 22. 1925. THREE CENTS

Кажуть, що закон не дозволює вступу комуністам до Злучених Держав.

ВАШИНГТОН, Д. К., 20. вересня. — В міністерстві праці заявляють, що американська іміґраційна влада обовязана не допускати чужинців комуністів на основі закона з 1920 року, яко ворогів теперішнього державного устрою Злучених Держав. В законі сказано, що іміґраційна влада має обовязок завертати чужинців, що належать до орґанізацій, які голосять державний переворот. Такими орґанізаціями є комуністичний інтернаціонал в Москві і комуністична партія в Америці, отже американська іміґраційна влада має відмовляти вступу всім чужинцям, що стоять у звязках з тими чи подібними орґанізаціями.

З уваги на те американська іміґраційна влада мала повне право завернути анґлійського комуністичного посла Саклатвалу, колиб йому не передав був ще заборони вїзду до Америки американський державний секретар Френк Б. Келлоґ ще перед його виїздом з Европи. В сей спосіб йому тільки заощаджено непотрібної подорожі морем.

ГЕРСТОВИ НЕ ВЕЗЕ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 20. вересня. — Власник многих часописий відомих з демаґоґії, В. Р. Герст хотів по упадку кандидатури Гайлена видвигнути кандидата своєї „третьої партії", яку хотів тепер покликати до життя.

Шукав за кандидатами на мейора Ню Йорку проти демократичного кандидата Вокера, але дуже тяжко ішло. Говорили, що хотів сенатора Ковпленда, але сей відкинув предложеннє. Вкінці він звернувся до Ла Ґвардії, та і сей відкинув пропозицію яко безнадійну.

НЕ ХОТЯТЬ ТИСНУТИ ФРАНЦІЇ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 20. вересня. — Тутешній дневник Таймс зібрав у сьогоднішньому виданню голоси фінансістів з ріжних міст Злучених Держав про справу французького довгу.

Сі голоси майже однодушно заявляються за легкими умовами сплати довгу довжниці Франції.

Вони заявляють, що Франція повинна заплатити довг, але при як найбільших полекщах, аби вона могла відбудуватись.

Загалом, американські фінансісти кажуть, що треба Франції признати полекші по мірі її спроможности платити.

КАТОЛИКИ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 20. серпня. — Тут відбувся федеральний зїзд „Товариств католиків мущин" в Злучених Державах.

Між іншими промовляв там полевий секретар Католицької Унії Флойд Кілер. Він заявив, що римський папа Пій XI взиває всіх вірників поборювати большевизм, яко рух, що ворожо ставиться до християнства.

Також зазначив він, що папа римський хоче небавком скликати у Ватикані окремий собор, який має обговорити способи, як привернути католицьку церкву у Східній Европі і як поборювати російську релігійну пропаґанду.

ВИСТАВА ШТУКИ І ПРОМИСЛУ ЖЕНЩИН.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 20. вересня. — Завтра вечір буде отворена в Ню Йорку в ґотели Каммодор 4-та річна вистава штук і промислів женщин.

У виставі бере участь понад 1,000 женщин.

ГОЛОВА ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКОЇ ЗЕЛІЗНИЦІ ВИСЛУЖИВ СВОЇ ЛІТА.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 20. вересня. — Голові Пенсилвенійської зелізниці Семюелови Рі сьогодня 70 літ і він відходить на пенсію, згідно з постановами правильника сеї компанії. Він вислужив в компанії 54 роки, а президентом був 12 літ.

КУЛИДЖ ВІРИТЬ В РОЗОРУЖНУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 20. вересня. — Президент Кулидж заявив, що він вірить, що по полагоді довгів аліянтів прийде черга на міжнародну розоружну конференцію, яку він хоче скликати до Вашинґтону.

КУЛИДЖ КАСУЄ ДУРНІ „ПРИПИСИ".

ВАШИНҐТОН, Д. К., 20. вересня. — Президент Кулидж зіґнорував „приписи" студентів і торговців капелюхами, що соломяні капелюхи можна носити тільки до 15-ого вересня, і носив соломяний капелюх вчера і позавчера у спеку, яка тут була в тих днях.

ЄНІҐОВИЦЯ В МОНТЕНІ.

ГЕЛЕНА, Монтена, 20. вересня. — Вчера була тут велика снігова буря і землетрясеннє.

Землетрус не спричинив шкоди, але сніговиця зупинила увесь рух і елекричне світло.

НАСЕЛЕННЯ ЄСТЕЙТУ МЕССЕЧУСЕТС.

БОСТОН, МЕСС., 20. вересня. — Стейтова конференція сього року, виказує населення в стейті Мессечусетс 4,414,959 душ. Ся перепись виявляє приріст за 5 літ 302,006 душ.

Населення Бостону тепер 781,[illegible] душ.

СМЕРТЬ ВІД АЛЬКОГОЛЮ НА ПОЛИЦІЇ.

НЮ ЙОРК, 18. вересня.— На Одну поліцуйну стацію доставлено чоловіка під закидом піянства 68-літного Генрі Овертона. Його замкнено яко пяного. По 10 годинах побуту в вязниці арештований помер. Лікар ствердив, що причиною смерти було затроєне алькоголем; він сказав, однак, що колиб поліція була сейчас покликала для арештованого лікарську поміч, йому можнаби було вратувати життя.

ВІДДЯЧИВСЯ.

В Ред Дір, Альта. (Канада), поліційний маґістрат засудив Александра Ґрейма на заплату кари $2 і коштів за волокитство. Тому, що Ґрейм не мав ніяких гроший і не міг заплатити кари з коштами, мали його віділслати до вязниці до Форт Саскачеван на 30 днів. Над ним змилосердився один фармер, заплатив за него кару і кошти у висоті $8, а Ґрейм згодився відробити у него ті гроші. Кромі того фармер дав Ґреймови 50 центів на обід.

По обіді фармер більше не бачив Ґрейма.

НОВІ НАСЛІДНИКЕ АДАМА, І ЕВИ В АНҐЛІЇ.

На анґлійськім побережу недалеко місцевости Сукцес устроїла свою кольонію секта почитателів наготи людського тіла і їдження сирих страв. Члени тої секти зовсім не скривають тіла, ходять на сонци без одіння, навіть без фіґового листка і їдять неварені страви. Вони твердять, що в сей спосіб їх життє є природним і простим. Для своєї приємности устроюють ріжні забави, як тенніс і другі.

Повисша вістка розійшлаcя по Анґлії, однак мало хто вірив в її правдивість. Один з таких невірних забажав на власні очи переконатися, наскільки в отсій новинці правди. Він вибрався в околиці почитателів людської наготи і на своє превелике здивованнє дійсно побачив на березі моря зовсім нагих людий. Проти него вийшла пара нагих, мущина і гарна женщина, і вони зовсім без встиду зближилися до него і почали розмову. З тої розмови відвідувач довідався, що члени секти стараються їсти дуже умірковано, а що до зверхної появи, то вони визбуваються непотрібного встиду і ходять наго. Їх ціллю, так вони твердять, є плекати красу і ґрацію тіла. Длятого вони зовсім в нагім стані проходжуються на сонци, а при тім богато думають. Вони є тої думки, що тілом треба гордитись а не встидатися ним.

Нага женщина твердила, що вона від літ не їсть варених страв і через те вона в своїм життю не знає ніякої хороби, ані навіть не зазнала болю зубів. Вона їсть овочі і купається наго так в воді як і на сонци і сі дві девізи є її релігією.

ВЕЛИТЕНСЬКІ ЧОТКИ ДЛЯ ПАПИ.

Німецькі паломники з північно-італійських альпейських околиць передали папі чотки, довші як на пять метрів. Кожна галка є величини тирольського яблока, а на кождій мистецьки вирізблена сцена з життя Ісуса від рождества до вознесення. Папа казав зробити спеціяльну підставку для чоток і помістив їх у своїй бібліотеці.

УКРАЇНСКІ ГРОМАДЯНИ:—

За послідніх 10 літ переслала американсько-жидівська іміґрація сорок сім міліонів долярів на поміч Жидам в Европі. В суботу, дня 12-ого вересня с. р. представники Жидів на своїх зборах в Филаделфії рішили зібрати негайно дальших ПЯТНАЙЦЯТЬ МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ на кольонізацію України і Палестини та на поміч жидівському населенню.

А що зробили ми американсько-українська іміґрація в час, коли краєви грозить повна руїна всього національного життя? Коли побіч голоду, холоду, повені, ляшня кидається на нас із послідним ударом і відбирає все наше державне шкільництво, ми, американська іміґрація мовчимо і приглядаємось мукам своїх братів.

Чи заслугуємо ми на назву братів?

Іміґранти! Крайна пора стати до праці! Крайна пора іти з помочю загибаючій нації, бо ще хвилина, а може бути запізно! На поміч! Ратуймо Народ від руїни!

Всі жертви пересилайте негайно до Обеднання на адресу:

OBYEDNANNYE, 847 N. Franklin St., PHILADELPHIA, PA.

Обеднане Укр. Орґанізацій в Америці.

ПРАВДА ПРО ПОЛЯРНІ НОЧІ.

Давно дослідники полярних ночей змальовували зимові полярні ночі, як щось найстрашнійшого. Коли вірити найновійшим дослідникам, то ці давні описи дуже пересадні. Так прим. полярний дослідник Стіфенсон (який жив у арктичних околицях не кілька місяців, але багато літ) оповідає зовсім щось инше про життя мисливців на берегах Ледяного моря. „Коли вже сонце не сходило, то через сім годин дня було досить ясно, так що можна було читати на дворі. Сонце щоправда не зявлялося на обрію, але його відблеск було видно на півдні". Стіфенсон привик до одноманітного життя в темноті ночі. Але не менше здивувався, коли почув від Ескімосів, що то найвеселійша пора року. Бо дійсно для цих мисливських племен глибока зима є порою відпочинку, вакацій. Лови й риболовля тоді неможливі. Тому подорожують далеко, танцюють, співають, веселяться. Встається рано в 2-ій годині, до 5-ої тягнеться сніданок, а заки перед ранком зачинає сіріти, все ще подорож. Коло полудня задержуються, а як смеркнеться, все в порядку. Цікаво знати, що найтемнійша ніч умірковaного підсоня не є знана в полярних околицях. Навіть у хмарну зимову ніч зорі, що є за хмарами, дають доволі світла, яке кидає сніг. Чоловіка в темному одязі видно на 15 метрів.

ТАЛАНТИ ДІТИЙ І ВІК БАТЬКА

Дослідник Редфилд, представник новочасної теорії одідичення, оголосив висліди довголітньої праці. М. и. твердить він на основі тих дослідів, що чоловіки старші, а не молоді, (як досі думали) мають на загал здібнійші діти. Досліди Редфилда обіймають 1028 славних людий. „Девядесять процент усіх злочинців — пише він — то діти дуже молодих батьків." Також Наполеон, Олександер Великий, Фридрих II. і Рузвелт були синами батьків, що числили менше як 31 літ, а воєвничий і нагальний характер тих людий слід приписати виключно цій обставині. Артисти, музики й письменники мали батьків 31—70-літніх. Доказують це приміри Баха, Бетовена, Мендельзона, Ґете, Шекспіра, Рафаеля й Рембрандта. Батьки найславнійших держ. мужів мали 41—50 літ. Бісмарк, Кромвел, Ґледстон, Катон прийшли на світ, коли їх батьки мали понад 40 літ. Конфуцій і Бекон є дітьми батьків, що переступили 50-ий рік життя.

З ІСТОРІЇ РІФУ.

Ріф, то гористий край, що тягнеться здовж Середземноморського побережа Марока. Має за собою давну історію. Вже в 12. століттю перед Хр. зачався наплив чужинців, щo поселювалися в Берберії, нинішному Мароко. Пізнійше Єгиптяне основували тут свої кольонії. З них визначилася могуча Картаґіна. Вона поширювала завоювання аж на далекий південь нинішнього Саера Леоне. Картаґінські кольонії в Берберії, старинній Мавретанії, ще й нині заселені, як прим. Русадір (Меліля), Тінґіс (Танжер), Сля Анфа (Казаблянка) й багато инших. І пізнійше, за часів римського панування ведено тут сотки літ криваві бої проти чужинців. Щойно за цісаря Клявдія в 42 році після Христа, вдалося завоювати північне Мароко аж до ріки Мулюя, нинішньої границі між французьким і еспанським Мароком.

ВІДМОЛОДЖУВАННЯ ПРИ ПОМОЧІ ВПРИСНЕННЯ.

Професор Штайнах у Відні, про якого операції залоз в цілі відмолодження стільки зацікавився весь науковий світ, — від кількох літ займався дослідами, чи не вдалося би відмолоджувати людий безкровним способом. Часописи повідомляють, що професорови Штайнахови вдалося придумати спосіб, при помочі вприскування спеціяльного лікарства таксамо осягнути відмолодження. Досі було се можливе лише при помочі перещеплення залоз, цебто при помочі тяжкої операції хірурґічним ножем. Одна з найбільших фабрик хемічних і лікарських виробів у Німеччині має в найкоротшому часі зачати фабрикацію цього Штайнахового лікарства для відмолоджування.

ДОБУВАННЯ З ГЛИБИН МОРЯ ТУРЕЦЬКИХ ҐАЛЕР.

Атенські ґазети повідомляють, що почалося добування турецьких ґалер із глибини моря, які потонули в морській битві біля Наваріна 20. жовтня 1827 року. Турки, як побачили, що є побіджені, висадили кораблі у воздух. На кораблях було золота й срібла вартости 250 міл. золотих франків. В битві біля Наваріна брали участь воєнні кораблі: анґлійські, французькі, російські й турецько-еґипетські. Турки втратили більше як 30 кораблів. Надіються, що нурцям вдасться розбити останки кораблів і добути величезні скарби.

Богаті селяни і приватні торговці беруть верх в СССР.

МОСКВА, 20. вересня. — Тутешня большевицька преса підносить крик проти зросту капіталізму по селах СССР (Союза Соціялістичних Советських Републик).

Вона вказує на слова Леона Каменева, що третина селян в СССР. не має хліба і мусить задовжуватись у богатих, щоби жити, та що 17% селян (богаті) має 60% збіжевого збору, через що богаті далі богатіють, а бідні далі убожіють і капіталізм по селах виростає до більших розмірів.

Кромі того, як пишуть ґазети, продаж і купно збіжа по селах, а також і продаж фабричних товарів тепер вже переважно в руках приватних торговців. Урядові советські установи купна і продажі показались цілком нездарні і тимсамим упали.

Большевицькі провідники і редактори хотіли спершу се таїти і промовчували, але Каменев запротестував, кажучи, що коли большевики завяжуть собі очі і не будуть видіти, що діється кругом них, то скорше проґрають аніж дивлячись на світ і життє, та бачучи все, що діється.

ЦЕРКВІ СВЯТОГО ГРОБУ ГРОЗИТЬ ЗАВАЛЕННЄ.

ЛОНДОН, 20. вересня. — Тутешні ґазети подають телеґраму з Єрусалима, столиці Палестини, яка повідомляє, що церкві Святого Гробу, де є Гріб Ісуса Христа, грозить заваленнє.

Інжинiри, котрі оглянули церкву, кажуть, що коли церкви не направиться негайно, то вона може скоро завалитись.

ПЛИВУТЬ БЕЗ САКЛАТВАЛИ.

ЛОНДОН, 19. вересня. — Анґлійські посли, що є делеґатами на зїзд міжпарляментарної унії у Вашинґтоні, виїхали сьогодня пароплавом Каронія до Америки.

Між ними нема комуністичного посла Саклатвали, якому заперечив вїзду до Америки державний секретар Злучених Держав Френк Б. Келлоґ.

Анґлійські посли раді, що позбулись товариства комуністичного аґітатора, але вони предчувають, що ізза усунення його повстане у Вашинґтоні суперечка.

ВИБОРЦІ ПРОТИ ПОСЛА.

ЛОНДОН, 20. вересня. — Виборці комуністичного посла Саклатвали (він родом Індієць), коли довідались, що він хотів в Америці проповідувати революцію для Великої Британії, зачали протестувати проти його пропаґанди і домагатись, щоби він зрікся посольства.

ПОВОРОТ НА СЕЛО.

ЛОНДОН, 20. вересня. — Бувший премієр Лойд Джордж учера говорив до 30,000 фармерів. Він видвигнув гасло повороту на села.

По думці Лойда Джорджа міські робітники повинні тепер вертатись на села і фармерувати. В сьому повинно помогти їм правительство, бо се зменьшить безробітте й увільнить уряд від допомог безробітним, а також збільшить майно нації, бо 700,000 нових фармерів, казав він, може придбати річно нових засобів поживи вартости 2 біліонів долярів.

ЛІҐА НАРОДІВ СПИТЬ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 19. вересня. — Загально тут стверджують, що Ліґа Народів тепер більше спляча як коли і не проявляє ніякої охоти до активности, не тільки в економічному але і в жадному іншому напрямі.

НЕ ТРЕБА РОЗУМУ ДЛЯ ЕВРОПИ.

ЖЕНЕВА, 19. вересня. — В кругах Ліґи Народів запевнюють, що з внесення французького делеґата Люї Люшера на скликанне міжнародньої економічної конференції нічого не буде.

Як говорять лідери, „Европа ще не доросла" до економічного мира і „мусить" вести митову війну.

НІМЕЦЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ ПРОТИ РЕНСЬКОЇ УГОДИ.

БЕРЛІН, 20. вересня. — Німецькі націоналісти піднесли грімкий протест проти німецько-французького ґарантійного договору, яким Німеччина запоручувала би Франції теперішню німецько-французьку границю.

Також протестують вони проти вступлення Німеччини до Ліґи Народів.

ФРАНЦУСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ.

ПАРИЖ, 19. вересня. — У французькій делеґації, яка їде пароплавом Парі (Париж) до Злучених Держав, кромі міністра скарбу Йосифа Кая є сенатори, посли і фінансісти та економісти, які заступають мало не кожду партію у французькому парляменті. Майже всі вони вміють теж говорити по анґлійськи. Самий Кайо говорить плавно по анґлійськи.

УКРАЇНЕЦЬ ХОЧЕ ХОДИТИ ПО МОРІ.

ПАРИЖ, 20. вересня. — Український інжинір Гасенко придумав „океаноплян", яким може ходити по океані при одночасному леті того апарату, при помочі якого ходить. Сей апарат лиш дотикається филь моря і гонить 100 миль на годину.

Гасенко хоче небаром перейти „океанопляном" Атлянтійський океан в товаристві свого пса Лоба.

Гроші на спорудженне апарату одержав Гасенко від французького правительства.

ФАШІСТИ И КОМУНІСТИ.

РИМ, 20. вересня. — Тутешня поліція викрила „головну кватиру" комуністичних заговірників, які мають галузи по всіх більших містах Італії.

Арештовано тут 158 осіб і забрано їм цілі тони аґітаційних видань. Їх метою було приготовити [illegible] ської влади.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НЕВМІСНА ДБАЙЛИВІСТЬ

На конґрес межипарляментарної юнії, що має незадовго відбутися в Вашинґтоні, мав приїхати межи инчим Гіндус Шапурджі Саклатвала, котрий є послом до анґлійського парляменту. Сей посол вже був роздобув собі потрібні до приїзду в Америку пашпорт і віза, коли американському урядови звернено увагу на його радикальні погляди. Американським представникам за границею предложено ряд виїмків з промов сього посла, з котрих виходить, що він є комуніст та явно працює для всесвітної революції. На основі сих інформацій американський уряд відкликав віза для Саклатвали, себто заборонив йому приїзд до Злучених Держав.

Сею заявою уряд відступив від своєї політики, якої він придержувався досі. Яка се була політика, видно було з афери Каролї, бувшого президента мадярської републики. Боячися його скрайних виступів, уряд, даючи йому дозвіл на приїзд в Америку на відвідини хорої жінки, взяв від нього слово чести, що він не буде нічого говорити публично про свою політику. З того становища вийшло було для уряду богато невигоди. І ґазети і американське громадянство хотіли знати, що Каролї має до говорення, та чого боїться американський уряд. Американський уряд вийшов на гнобителя, а Каролї може й проти своєї волі став мучеником, і яко такий зискав більше прихильности, як самий мав надію здобути. Се певно й було причиною, чому американський уряд рішився змінити свою тактику супроти гостий, заїзджаючих до Злучених Держав.

Першим проявом сеї тактики є становище уряду до Саклатвалі. Видно з нього, що уряд на будуче не думає давати ніяких обмежених прав на приїзд до краю; не думає обмежати гостя в його правах говорити свобідно, що йому подобається. Місто обмежати його в сих правах, а тимсамим робити з нього деколи мученика, уряд поставив справу різкійше: коли гість є того рода, що його приїзд в Америку не бажаний, то уряд зборонить йому зовсім сюди їхати. Уряд певно має в сьому ту ціль, щоби з одної сторони не допустити такого чоловіка до ширення небажаних поглядів у краю, а з другої сторони не робити з нього мученика. Як показується, однак, з фактів, уряд не осягнув ні одної, ні другої цілі. Через заборону приїзду Саклатвала сейчас вийшов на щось у роді мученика, і яко такий він нині має богато більше слухачів для своїх слів, як він мавби, колиб приїхав до Америки. Тисячі американських ґазет рознесли його слова, міліони читачів учитуються в його пусті революційні фрази. Деякі американські свободолюбні товариства збираються виступати в обороні приїзду Саклатвалі, сенатор Бора собі додає розголосу послови, заповідаючи виступ в його обороні в конґресі. Словом, уряд поніс повну невдачу в своїй політиці.

Ся невдача повинна вистарчити, щоби показати повну нестійність обмежень свобідного приїзду, накладання каганців на гостий, всяких обмежень свободи. Найкраще булоби дати повну свободу приїзду до Америки хочби навіть людям большевицьких переконань та не обмежати їх свободи вислову та рухів в Америці. Що моглоб статися Америці, колиб так Саклатвалі дано повну свободу приїхати та говорити в Америці все, що його душа забагне? Чи нема в Америці большевиків? Чи не говорять вони своїх революційних ідей? І які наслідки зі сього? Чи не падає большевицький рух мимо того, що з Европи напливають сюди ріжного рода большевицькі висланники та що тут працює ціла зграя большевицьких аґентів? Чи не було тут тисячів подорожних, які не були в большевицькій Росії, а відтак змальовували її яко рай для пролетарів та селян на землі?

Супроти сих фактів боятися хочби й десятьох большевицьких аґентів зовсім пуста боязливість. Большевицький рух в Злучених Державах заслаб так обложно, що не поможуть йому навіть індійські факіри своїм приїздом. Він ще хлипає по трохи, як риба на березі, але не вратується він уже, хочби її назад у воду вкинути. Звіти сього руху показують повний занепад. Такі обмеження, як отсе обмеження посла Саклатвалі, можуть лишень зробити враження, що в Америці комунізм відживає або може віджити, тоді як комунізм пропав безповоротно.

Небезпека нового зросту комунізму така мала, що проти зарядження Келоґа виступили навіть такі консервативні ґазети, як Ню Йорк Таймс. Навіть такі ґазети, які ще так недавно носилися з большевицьким страховищем, тепер уже признали, що небезпеки поширення большевизму в Америці нема, а тим самим поступок Келоґа виявляє зовсім невмісну нервовість. Саклатвалі треба було дати дозвіл, найби був приїхав сюди відправити американському большевизмови панахиду.

Академія памяти Володимира Самійленка та Осипа Маковея у Празі.

У серпні б. р. зійшли зі сцени життя два визначні письменники наші — В. Самійленко та О. Маковей, утрату яких з великим сумом відчувають українські серця по всіх сторонах політичних кордонів.

З цього приводу Т-во українських журналістів та письменників в Ч. С. Р. улаштувало 5. вересня у Празі жалібну академію, присвячену памяти обох письменників. Лекційна заля Студентського Дому була виповнена студентами, професорами й иншими Українцями. На стінах портрети О. Маковея та В. Самійленка, оповиті зеленю та червоними квітками... Академію відчинив голова Т-ва О. Олесь, запропонувавши вшанувати память покійних встанням.

Слово про В. Самійленка мав ректор Педаґоґічного Інституту імени Мих. Драгоманова проф. Л. Білецький. Подавши короткі біографічні відомости, промовець превів глибоку поетико-психольоґічну аналізу творчости В. Самійленка, переплітаючи свій виклад уривками з поезій. В. Самійленко виступив на літературну ниву 1884 р. То були часи реакції після ганебної памяти указу 1876 р. про заборону друкованого українського слова. На Україні ні одної української трибуни не було Творились центри за-кордоном: 1) на українській землі — в Галичині: „Зоря", „Варта", „Правда" й инші і 2) в Женеві — „Громада" Драгоманова. А на Україні як ластівки зявлялись збірки красного письменства: альманах „Складка," 1887 р., „Рада" М. Старицького, та окремі випадкові твори ярижкою. В ці часи в „Зорі" та „Складці" зявляються перші твори Самійленка: „Грішниця", „Переспів", „Ридання душі", „Українська мова", „Зимовий діяльоґ", „Горе поета"... Це були незвичайні перлини особистої лірики та глибокого ліричного виявлення любови до України. Цю особисту ліричну любов до українського народу, особисту лірику власного чуття, фільософічні рефлексії чи з приводу явищ природи, чи людського життя взагалі — усі ці поетичні настрої Самійленко не кидав до кінця свого поетичного лету. Тут поет побивається чи то за нещасний люд та „горе страдного життя", чи за українську грішницю, яку „недоля зла... в страшну безодню кинула", і до якої в поета росте „жаль великий"; то душа поета рветься вгору, до сяйва, де „лиха немає, бідота не стогне". Сумні, песимістичні настрої, поривання перебиваються такими поетичними гуморесками, як „Горе поета". То знов снує цілу низку сумних елеґій про нерівність у природі й право на радість, яке має лише той, хто живе й працює для радости й життя нещасних, а особливо для рідного народу; то скаржиться поет на хмуре небо осени, яке нагадує йому похмуру землю його народу, то жде не дождеться приходу Сівача забутого українського перелогу; то любується веселкою — символом надії, що не потоне український народ в инших народностях близших і дальших.

Яскраво видно в поезії Самійленка перебої-хвилі його душі то песимістичної, то веселої. Ці контрасти зневіри й надії породжують два символи: 1) приниженого, засмученого українського патріота, що „мовити красно не міг, але задля діла святого і жив він і в землю-б поліг", 2) гордого, дужого орла, що високо підносився в небо і рвався все вище і перемагав свій смуток... В такі хвилини поет любив переспівувати Байрона. Отже, поет то змальовував людину, зазираючи їй у душу душею й оспівував її радість і смуток, то схоплював музику сфер небесних або дисонанс, що дає цар усіх істот — людина; він глибоко відчував зло землі, людські дисонанси, бо в серці своїм носив чистий образ людини, чисте проміння сонця, чисту блакить українського неба. Ці прикмети душі поета зробили з нього сатирика, і його поетичний талант дав українській літературі найкращі зразки сатири. Він носив ідеал чистої правди, мріяв про національне й соціяльне щастя, а в дійсности бачив лише зло, неправду, утиски, насильство. Проти цього він мав єдину зброю — гостре слово, меч спрямований проти зла. Поет ріжно реаґує, то 1) Ювеналівською сатирою-сарказмом, що нещадно розкриває зло й активно, всією істотою, поборює всіх, хто є конкретним його носієм, 2) Гоголівським гумором — сміхом крізь сльози — оплакує людське падіння й кличе заховати образ людини в чистоті, 3) виставленням на посміх у карикатурному вигляді, щоб викликати сміх а цим самим і призирство. В сатирі Самійленка відчуваються всі ці три моменти відношення до життя, инколи в синкретичному стані, як у „Російській серенаді", де гумор у зовнішних несподіваних контрастах, а сарказм в означенні російської дійсности й характеру Москаля, або „Пісню про „Віщого Василя" (лютого цензора-українофоба Рафальського). До сатири першого типу наближається „Ельдорадо" — їдка сатира на Русь єдину (1886 р.), Герострат — сатира на руїнників національної культури ради особистих інтересів (слава), „Возсоєдіненний Галичанин" — на галицьке москвофільство, „Твердий Русин" — їдка сатира на москвофіла за його користолюбство. До сатири (другого типу, направленої на осміювання неґативних боків своїх патріотів, належать: „Патріота Іван", „Ідеальний публіцист", „Патріотична праця", „Сон", „На печі," „Tedeum" і богато инших. До третьої катеґорії — сатиро-пародії: „Поет-фейлетоніст", „Собаки", „Пригода" „До поета", „Цар-Горох", „Заклопотаний Росіянин" „Duettino" і богато инш. Самійленко писав сатири до останніх часів. Такою може вважатись його поема „Гея", що почалась друкувати у журналі „Визволення" 1922 р., після закриття якого поет надіслав цю поему до „Нової України", але редакція не вмістила. Проф. Л. Білецький уважає цю поему як дуже цікавий ориґінальний твір, в якому сполучається сатира з утопією. Форма поезії Самійленка не дуже ріжноманітна: сонет канцона, секста, або мішана, зате вишліфованість у кожній стрічці зразкова, через що його треба вважати клясиком. Шан. докладчик не зупинився на драматичних і инш. творах Самійленка і на його перекладах з инших мов, ніби підкреслюючи цим, що головна вага і значіння В. Самійленка в українській літературі полягає якраз в його поетичній продукції.

Проф. Педаґоґічного Інституту др В. Сімович схарактеризував літературну творчість О. Маковея. На вступі перевів деякі паралелі-подібности в обох письменників: і Самійленко і Маковей — сатирики, певний насміх, іронія, сарказм — їх головна зброя, та обидва — й такі субєктивні лірики; і тем сатир у обох чимало однакових, і в літературу увійшли обидва вже дозрілими, зрівноваженими і потім ніби не розвивались, ставши відразу на вершині свого розвитку. Зазначаючи ріжниці між ними, підкреслив велику продукційність О. Маковея і ріжноманітність його тем: поезія — лірична й сатира, поема, новеля, фейлетон, повість, оповідання для молоді, публіцистика, історично-літературні нариси, наукові біоґрафії, фільольоґічні розправи — ца ріжнородність нагадує Куліша, Франка, Грінченка: Нажаль, немає повного видання творів Маковея, бо лише тоді громадянство довідається вповні, що дав Маковей українській літературі, публіцистиці, науці.

Писати почав Маковей дуже рано і зустрівся з прихильною критикою. Він вірив в свій талант і тим то, всупереч галицьким традиціям, по скінченню університету не пішов утертою стежкою инших письменників, не приняв урядової посади, а остав за Франком і Павликом професійним літератом. Почалось співробітництво в „Нар. Часописі," „Зорі", „Народі" „Ділі", „Буковині". Але з роками приходить зневіра в свою публіцистичну роботу, і він шукає собі вчительського хліба... Змінялися потроху й громадські та політичні погляди Маковея: від захоплення Драгоманівськими ідеями він приймає урядову посаду редактора „Буковини", підпирає клерикальний „Руслан" і стає членом християнсько-суспільної партії... Таку еволюцію вправо проф. В. Сімович пояснює скептичною, а то й песимістичною натурою Маковея, що розчарувався в людях, які грали провідну ролю в політичному життю. У своїх поезіях Маковей тікає від людей у гори, де можна знайти спокій, але й тут не може втекти від життєвої погані, і тут бачить хрест і виливає потік гірких слів на людий, що „споганюють святе лице природи"... І сама природа, яку Маковей робить відповідальною за всі лиха — є в нього мачуха лукава, убійниця ненаситна, що затроює боротьбою („Природа"). Виходить ніби квієтизм у життю. Маковей міняє за боротьбу і починає проповідувати спокій хоч з усієї його діяльности цього не виходить. Воно могло вирватися в людини, що бачила багно фальшу поверховости, неуцтва, демаґоґії, політиканства. Коли люди переміняються так, що в них немає нічого з природньої краси, то для них Маковей готовить свій бич: сатиру і глум. І Маковей регочеться й іронізує, а з ним мусить сміятися й той, з кого він глузує: мусить сміятись політикант і посол-демаґоґ, прочитавши свою сильветку в поемі „Ревун"; мусить сміятись недоук, приглядаючись собі у новелі „Виклад про крамниці"; мусить покепкувати із себе на самоті амбітник, відчувши себе в „Казці про невдоволеного Русина," і мусить із сорому розгорітися український інтеліґент, притиснутий Маковеем до стінки за те, що не цікавиться рідною культурою, що не читає українських книжок; що заглушує своє сумління дрібничковими викрутасами та брехнею і доводить автора до розпучливого вигуку: „Нехай їх миші їдять, оті мої новелі, я більше писати не буду" („Як я продавав свої новелі"), українській інтеліґенції Галичини доволі єгипетських сонників та небесних листків", що розпродуються на ярмарках у великій скількости. Більше читались його повість „Залісся" та історичний роман „Ярошенко", які незвичайно подобались молодому поколінню, хоч річи ці — найслабші. Причина цьому та, що вони написані легко й тема обох цікава. Молодь шукала відповіді на два питання: 1) народ і його життя, його відносини до інтеліґенції, до пана, до уряду; і 2) історія народу, красдля ші часи з його минулого, що й було в обох творах. Справжня вага Маковея в його новелях. Поезії його мають добру форму, гарний вислів, чудові о-й іронія часто сплітаються одне з одним і то в тих самих віршах і з цього боку він нагадує Гайне, хоч талантом не дорівнює великому німецькому поетові.

У новелях крім типів неґативних, смішних є й добряги, але таких взагалі небагато. Мало їх і в нових збірках: „Кріваве Поле" та „Прижмуреним оком", — военних образках повних іронії на події в запіллі підчас війни. В них автор виявив себе людиною, що дуже зажурена долею рідного краю й народу, свідомо нищеного. Зупинившись детальнійше над розглядом оповідань Маковея з міщанського життя, проф. В. Сімович зясував той слід, який полишив Маковей в науці. Він упорядкував літературну спадщину С. Воробкевича; зібрав усі матеріяли до біоґрафії Федьковича і написав простору його біоґрафію; Видав твори Наума Шрама; відшукав вірші буковинських Українців, що писали по німецьки; надрукував кілька історичних оповідань з часу, коли Буковина належала до Молдавії; написав перший біоґрафічний нарис Куліша, солідну студію про перших трох українських ґраматиків у Галичині. Свій виклад про О. Маковея проф. В. Сімович закінчив оглядом педаґоґічної діяльности небіщика, головним чином як педаґоґа-редактора.

Цікавими спогадами про В. Самійленка поділився його давній товариш проф. С. Шелухин, подавши кілька епізодів з його життя. Згадав про участь Самійленка у науці над словником, що його пізнійше зредаґував Б. Грінченко; про участь у складанню читанки Лубенця, про участь в аматорських виставах у Києві, про „штучні весілля" в Києві з метою збірки грошей на укр. політичний червоний хрест, про першу сатиру Самійленка про „дашки, йори, ять," яка спричинилась до повільного переходу „Зорі" на фонетичний правопис... Варто було-б десь детально зібрати ці факти, що мають літературне, громадське й політичне значіння.

Вкінці М. Обідний чуло прочитав свій вірш, присвячений памяти В. Самійленка.

П. Тенянко.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК.

Віче в справі української школи.

Заходом Української Шкільної Ради в Ню Йорку відбулося в неділю, дня 20. вересня, віче в справі орґанізації української народної школи в Ню Йорку. Віче відбулося в галі Українського Народного Дому.

Віче отворив іменем Ради гр. Іля Гузар. Перший промовляв про значінне української школи в Америці гр. Омелян Ревюк. Гр. Осип Стеткевич представив стан української народної школи в Ню Йорку та вияснив новий статут Української Школи в Ню Йорку.

Гр. Василь Морозович представив способи, якими українські громадяни нюйорської дільниці Бронксу організували свою школу. Гр. І. Добрянський закликав до вписування в члени Української Школи. Предсідатель віча зараз сі вписи зарядив.

КОНЦЕРТ У ПАМЯТЬ УКРАЇНСЬКИХ МУЧЕНИКІВ.

В неділю, дня 20. вересня, припадала річниця розстрілу Ляхами в Золочеві борців за рідний край: Ілька Скочиліса, Миколи Коваля й Олександра Павлишина. У їх память Зборівський і Золочівський Шкільний Комітет у Ню Йорку урядив величавий жалобний обхід. Наперед рано по богослуженню відбулася в українській католицькій церкві на 7-ій вулиці панахида по згаданих героях, на котрій кромі великого здвигу вірних були присутні всі ученики української школи зі своїми учителями, а на котрій виголосив патріотичну жалобну промову парох о. Петро Понятишин.

Вечером відбувся в гали Українського Народного Дому величавий концерт, котрий був зложений зі співів, сольових і хорових, музичних частин, та святочної промови.

Концерт закінчився живим образом „Ще не вмерла Україна" та відспіванням національного гимну.

КЛИМ ПОЛІЩУК.

ГАЛИЦЬКА ЛЕҐЕНДА.

Від Черемоша поговір,
А над Серетом слава:
— Збручеві більш ніхто не вір,
На Сян хай стане лава!..

— Збручеві більш ніхто не вір! —
Блукає гомін полем. —
На Заході чигає Звір
Г серце бється болем...

На Заході чигає Звір. —
Чому нема покори? —
Дадуть огненний вам примір
Гуцульські горді гори!..

Дадуть огненний вам примір
Стрілецькі шанці в полі,
Як грім гармат, — не бренькіт лір. —
Прочистить шлях до волі...

Як грім гармат, — не бренькіт лір —
Повітря сонне збудить,
На Заході заскиглить Звір
І Звіря Дух погубить...

...Від Черемоша поговір,
А над Серетом слава:
— Збручеві більш ніхто не вір,
На Сян хай стане лава!..

1922 р., 20. жовтня, м. Львів.

Матвій Костишин.

ДОПРАЦІ...

До праці горнімось, за діло берімось,
Прийшла на те хвиля, година і час.
Роздор забуваймо; а долі шукаймо,
Бо вона не прийде самою до нас.
Не прийде, не всьміхнесь, вона десь блукає
Чи степом, лугами. — Бог знає куди.
Чи де утомилась, спить під чужим тином,
Шукай її брате!.. як знайдеш, збуди!..
Збуди!.. розпитай ю!.. а вона розкаже
Чому в прикрій хвили покинула нас...
А щоб ви знайшли ю?.. Часу не марнуйте,
Горнітесь до праці, бо прийшов той час.
Бо голод, неволя, кайдани, недоля...
Мов буйний степами розгулялись там,
А брати конають, руки простягають...
Христа ради!.. дайте!.. чи цуратись нам?..
Ні!! жиймо як люди... даймо все — і всюди.
Щоб ми перед світом не вийшли на сміх,
Щоб лінивство наше душі не сквернило
Перед самим Богом: В непрощений гріх.
Бо праця єдина з недолі нас вирве.
Вона в спільній згоді дасть стократний плід
Осолодить душу, серцеви дасть волю
Розкує з кайданів український рід.

Джемейка, 11. IX., 1925.

ВИКАЗ ЖЕРТВ, ЯКІ ВПЛИНУЛИ ДО ОБЄДНАННЯ

в місяци серпни, 1925 року.

1. **Істон, Па.** На голодуючих, переслав Н. Підгайний $12.37
2. **Ню Йорк, Н. Й.** Бр. св. Андрея, від. 66 У. Н. С., народний податок, переслав п. К. Верескля 6.00 (Зложили: Д. Курник $3, Н. Данилик $1.25, С. Свентовський, І. Лазорчик по 50 цнт., Т. Биндас та В. Босий по 25 ц.)
3. **Філаделфія, Па.** на голодуючих, пер. п-ні Ю. Зволинська 1.00
4. **Мікізракс, Па.** на голодуючих пер. А. Гальчак 10.00
5. **Джерзи Сіті, Н. Дж.,** народний податок від Бр. св. Івана Хрестителя, пер. В. Гіль ....16.50 (Зложили: Юлія Пігура $1.50, І. Потоняк, Ева Дворецька, Є. Гріца, по 75 ц.; Ю. Гук, С. Ленчук, В. Микитка, Р. Булик, Л. Дума, І. Васько, Л. Дорот, І. Миць, В. Маланяк по 50 ц.; О. Яцьків, І. Бобовняк, В. Гіль, А Рубінович, Г. Гуменюк, С. Сайчук, С. Гук, Л. Кулич, М. Турчинський, Я. Осьміловський, Й. Жарський. Н. Пігура, А. Сайчук, Г. Дячик, М. Салюк, О. Колісник, П. Свінціцький, Н. Панас, Н. Заяць, Г. Темлій, Й. Салюк, А. Бусько, І. Василюк, М. Стегницький, В. Гоїк, С. Кот, С. Гриник, А. Ярош, А. Мазур, А. Корнило, О. Кухар, П. Магура, П. Грабар по 25 ц.
6. **Белфорд, Інд.,** на голодуючих, пер. Д. Филипович 1.00
7. **Фіаделфія, Па.** Головна Управа Провидіння, голодуючим 150.00
8. **Провіденс, Р. Ай.,** для голодуючих, пер. М. Храпливий 5.00
9. **Нюарк, Н. Дж.,** на гріб Д. Вітовського від бр. Пр. Тройці, переслав Т. Каськів ....21.45 (Зложили: Т. Каськів, Е. Сегін, Е. Клена, М. Губачок, М. Васильків, П. Бурбела, І. Фурда, І. Верещак, Н. Заболотний, І. Войтко, І. Лисак, Г. Горішний, Л. Лапчак, Г. Пришляк по 1.00; О. Хилій, С. Бичак, Д. Мотуз, І. Кремінь, П. Шаран, Д. Мних, К. Пеленська по 50 ц.; Н. Брунька 30 ц.; А. Мерц, М. Качмарський, М. Гураль, С. Грущак, М. Сорочан, П. Відземок, А. Стасишин, Г. Корніцький, С. Грицишин, М. Дольник, С. Фера, П. Фурда, А. Дуфлян, І. Сможаник по 25 ц.; А. Магдич 15 ц.)
10. **Елізабет, Н. Дж.** Народний под., пер. Т. Маройка .... 7.25 (Зложили: Роман Слободян $3.50, А. Поливчак, Т. Маройка по $1.75, Я. Лешак 25 ц.)
11. **Дітройт, Міш.,** на голодуючих, пер. о. Д. Добротвір 30.00
12. **Гемтремк, Міш.** Від 4. Січ. Округа на голодуючих, пер. Т. Кошіль (виказ проголошено) ...70.32
13. **Шікаго, Ілл.,** від Січ. Сотні, пер. Н. Шемердяк 2.50
14. **Аллентавн, Па.,** на голодуючих зі збірки, пер. Ю. Луців 12.30
15. **Ню Йорк, Н. Й.** Від Січи ім. Б. Хмельницького на боевий фонд переслав М. Близнак ....10.00 (Зложили: О. Чупіль, Н. Крилина, А. Крижановський, Ксеня Третяк, П. Матлай, С. Пастівчик, С. Веселович, М. Ниський, Маруся Прокопівна по $1.00; М. Близнак 55 ц.; П. Гриняк 45 ц.)
16. **Гартфорд, Конн.,** на голодуючих, збірка з пікніку, пер. П. Дропяк ....27.00 (Крім вже проголошених зложили слідуючі: П. Дропяк 30 ц.; А. Оляндер, П. Медвідь, А. Селецький, П. Салецька, Й. Оляндер, Н. Хорнат, С. Щаркевич, В. Мовчук, Й. Саган, В. Салецький, С. Вакалюк, Й. Дерих, Л. Апанович, А. Йордан, М. Дерих по 25 ц.; В. Салецький 10 ц.)
17. **Палмертон, Па.** На голодуючих від Бр. св. О. Николая, від. 369 У. Н. С., переслав Михаїл Куба, секретар 30.00
18. **Сиракюз, Н. Й.,** на голодуючих, збірка, пер. Тома Пиндус 114.50 (В проголошенім виказі мае бути: місто Емілія Корнат мае бути Павлина Корнат, Мих. Даньків $1.00).
19. **Сиракюз, Н. Й.** Сестр. Ап. Молитви на голод., переслав о. Лев Левицький 25.00
20. **Мілвіл, Н. Дж.,** на голодуючих, переслав С. Чопик 41.65
21. **Трентон, Н. Дж.,** на могилу Д. Вітовського, пер. П. Биркита 2.25 (Зложили: П. Биркита, О. Михальчишин, П. Стадник, І. Івашків, М. Сеньків, О. Ґрешчак, С. Лещишин, П. Стадник, Александра Стадник по 25 ц.)
22. **Толідо, О.,** на голодуючих, пер. М. Корнова (виказ прогол) 20.00
23. **Колюмбус, О.,** на голодуючих, пер. П. Кондрат (виказ проголошено) 22.00
24. **Нюарк, Н. Дж.,** для Просвіти від тов. Запороже, пер. Григорій Біленький 5.00
25. **Мідлтавн, Н. Й.,** на голодуючих, пер. Н. Гнатів 10.00
26. **Істон, Па.,** на голодуючих з пікніку, пер. М. Колодруб 40.00
27. **Маттітук, Н. Й.,** збірка на голодуючих від гр.-кат. церкви в Рівергед, колектори пп. М. Стахів та М. Небор, пер. М. Небор ....10.10 (Зложили: М. Стахів $1.50, А. Кольк, Г. Гирчиця, М. Худяк по $1.00; Л. Сиричинський, С. Гирчиця, М. Шторойло, А. Вівчар по 25 ц.; М. Медвідь, Я. Мохно, Савка Гирчиця по 25 ц.; дрібні жертви $1.85).
28. **Ню Кесел, Па.,** на голодуючих, пер. О. Мельник (виказ проголошено) 46.60
29. **Нюарк, Н. Дж.,** на голодуючих, пер. Т. Каськів (виказ проголошено) 30.00
30. **Гадсон, Н. Й.,** з пікніку на голодуючих, пер. о. О. Ковальський ....50.00 Народний под. о. О. Ковальський 3.00
31. **Шікаго, Ілл.** Збірка Укр. Жіночого Кружка, пер. Ю. Небор (виказ проголошено) 78.53
32. **Росфорд, О.,** нар. под. Бр. св. Михаїла, пер. О. Невойда ... 1.25 (Зложили: Д. Бобак 50 ц.; І. Кушнір, М. Копистинський, О. Невойда по 25 ц.)
33. **Сіетел, Ваш.,** на голодуючих пересл. п-ні Марія Крук 2.00
34. **Ст. Луіс, Мо.,** переслав П. Ярема: $21.30 на Р. Ш., $21 на гол. (виказ проголошено) 42.30
35. **Вілмінгтон, Дел.,** на голодуючих, пер. М. Бін 30.00
36. **Сиракюз, Н. Й.** Народ. под. від Зап. Січи, від. У. Н. С., пер. М. Даньків .... 9.25 (Зложили: Т. Новенчук $2.25; П. Жарман $1.50, О. Шмукалюк $1; І. Шушевський, Н. Бутніцький по 75 ц.; В. Осухівський, М. Даньків, М. Дидик, І. Пужський по 25 ц.; К. Кушевський, Вас. Осухівський, Л. Залецький, П. Луцишин по 25 ц.)
37. **Філаделфія, Па.,** пер. А. Балко 5.00
38. **Елмайра, Н. Й.,** на голод. і Р. Ш., пер. Гр. Левуш (виказ проголошено) 10.25
39. **Честер, Па.** На голодуючих, пер. Н. Левчишин 44.00
40. **Белфілд, Н. Д.** Збірка на Р. Школу від. укр. кат. громади в Горгам, пер. о. Вас. Гривнак 30.00
41. **Ню Йорк, Н. Й.** Народ. под., переслав Д. Ушак 3.00
42. **Геркімер, Н. Й.,** на голодуючих, пер. о. І. Крохмальний ...24.64
43. **Бейон, Н. Дж.,** на голодуючих від гр.-кат. парохії переслав о. Ів. Захарко (виказ прог.) 37.00
44. **Вондергріфт, Па.,** на голодуючих, пер. М. Чорній (виказ проголошено) 30.00
45. **Ню Йорк, Н. Й.,** на Р. Шк. $13, на голодуючих $13, пер. М. Близнак від Січи ім. Б. Хмельницького як дохід з продажі цвітів на пікніку Січи ім. О. Бесарабової, Укр. Хару і Ліги Гор. 26.00
46. **Аллентавн, Па.** Переслав Г. Пипюк на голодуючих 7.00
47. **Пасейк, Н. Дж.,** збірка 4-ої сотні, пер. М. Пипюк, сотник ...30.00 ($10 на боевий фонд, $10 на голодуючих, $5 на інвалідів, $5 пол. вязням).
48. **Міннеаполіс, Мінн.** Від Укр. Нар. Комітету пересл. на голодуючих І. Шміґановський (виказ проголошено) 31.50
49. **Нюарк, Н. Дж.** На голодуючих, пер. С. Олійник 5.00
50. **Спрінг Валлей, Н. Й.** Народний податок від Просвіти, від. У. Н. С., пер. К. Ільків .... 5.75 (Зложили: П. Бандура 75 ц.; І. Бреба, А. Кашинський, К. Ільків, К. Роговський, М. Терпеливець, Д. Гнилишин, І. Кріль, Пайза Мирдак, Іл. Сивенький, С. Москаль по 50 ц.)
51. **Карнегі, Па.** На голодуючих пер. Н. Сіварський 1.00
52. **Джерзи Сіті, Н. Дж.,** на голодуючих, переслав в Гіль .....16.00 (Зложили: Й. Лоевич $1.50, І. Станіславишин, Т. Струж, Татяна Кшачковська по 75 ц.; В. Жарський, С. Кіцей, Я. Сай, С. Мисак, Н. Пігура, Р. Струж, Е. Барна, С. Войчишин, Й. Кірат, Доця Захарейчук по 50 ц.; О. Яцьків, В. Гіль, І. Бобовник, А. Рубінович, Ю. Гук, Г. Гуменюк, С. Ленчук, С. Сайчук, Л. Кулич, М. Турчинський, Я. Осміловський, Й. Жирський, А. Сайчук, Р. Булик, О. Колісник, І. Васько, П. Світніцький, Н. Заяць, Г. Шемній, Й. Салюк, А. Бусько, М. Стегніцький, С. Кот, С. Гриняк, І. Мищь, А. Ярош, А. Корнило, П. Магура, П. Грабар по 25 центів).
53. **Майнерс Міллс, Па.** С. Пцяк на голодуючих 2.00
54. **Блекстовн, Месс.** П. Шарвара на голодуючих .... 7.00 (Зложили: О. Заходник, М. Чагарин, А. Сидор, Г. Бойко, Т. Заходник, Я. Шаравара, п-ні Катерина Мод по $1.00).
55. **Сиракюз, Н. Й.** Укр. Січ, від. У. Н. С., пер. П. Парибус ....26.75 (Зложили: С. Бендерський $3; В. Андрець $2; Н. Панасишин, П. Панасишин, П. Кіндрат, Д. Кіт, В. Гуменюк, Н. Мишак, І. Лесюк по $1.50; Н. Гальчин, П. Парибус по $1; А. Яворський, І. Клим, І. Каній по 75 ц.; В. Миколів, Г. Старовушний, І. Старовушний, Г. Бездісь, М. Дембіцький, С. Лаба, В. Гарматюк по 50 ц.; В. Лаба, Т. Пиндус, Г. Порцелянюк, К. Рибак, С. Вульчин, Н. Безкоровайний, С. Пастух, В. Дячук по 25 ц.)
56. **Де Мойнс, Айова.** А. Мельник на голодуючих 3.00
57. **В. Істон, Па.** На голодуючих переслав В. Дроботій ....13.35 (Зложили: С. Терлецький $3; І. Крочак, Розалія Бордун, В. Дроботій, Ф. Сабатій, М. Колодруб, В. Гудз по $1; І. Гудак, М. Питрильник по 50 ц.; К. Кучера, І. Курманік, Г. Поломчак по 25 ц.; В. Савчак $2; дрібні жертви 60 ц.)
58. **Трентон, Н. Дж.** П. Стадник 2.60 (Зложили: І. Івашків 60 ц.; І. Лищишин, П. Беркита, П. Стадник по 50 ц.; Г. Цимбала, О. Петришин по 25 ц.)
59. **Міннеаполіс, Мінн.** Нар. под. пер. Н. Ґрубрин .... 9.00 (Зложили: М. Ґрубрин, І. Коцюба, О. Пилатюк по $2; М. Гаврилюк, П. Андрущак, П. Гайва по $1).
60. **Петерсон, Н. Дж.,** на голодуючих переслав Т. Ґайда ......43.80 (Зложили: тов. ім. Т. Шевченка $25; І. Ничка, Д. Редчук, Т. Ґайда, М. Сас, А. Зілінський, С. Винярський, Г. Левуш, В. Григорчак, В. Діка, В. Савчук, О. Мицак, Ю. Луб, П. Похмурський, К. Гаврилюк, В. Матійчук, С. Атаманець, М. Ющишин, С. Сасовський, І. Луб по $1).
61. **Вотервліт, Н. Й.,** на голодуючих переслав о. В. Дженджера 8.25
62. **Екрон, О.,** з січового віча на голодуючих, пер. Г. Левко 15.50
63. **Йонкерс, Н. Й.** о. В. Сполітакевич, на сирітський захист у Львові 200.00

Разом $1633.51
З перенесення з попер. місяця 136.01

Загальний прихід в серпни....$1769.52

Обеднанне Укр. Орг. в Америці.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

ДІЛЬНИЦЯ РОТҐЕРС СТР., східна долина міста Ню Йорку.

Отсим подається до відома, що продовження ВПИСУ ДІТИЙ до Української Школи при 10 Ротґерс стр. відбудеться в понеділок і середу, дня 21. і 23. вересня о 5-тій годині пополудни.

НАУКА розпічнеться в пятницю, дня 25. вересня о 5-тій годині пополудни.

219-20 Укр. Шкільна Рада.

ЗАХОДОМ УКР. НАРОДНОЇ ДІТОЧОЇ ШКОЛИ В БРОНКС

— відограє —

ЗВІСНИЙ ДРАМАТ. КРУЖОК

„НОВЕ СВЯТО"

(однодієву комедійку)

— і —

„СВАТАННЯ НА ВЕЧЕРНИЦЯХ"

(однодієву комедійку)

В BRONX LYCEUM HALL

3690 — 3rd Ave., Corner 170th St. Bronx, N. Y.

В СУБОТУ, 26. ВЕРЕСНЯ 1925

Підчас перерви відограє панна Емілія Турянська скрипкове сольо.

По представленню БАЛЬ.

За взірцевий порядок і добру забаву ручиться.

Вступ від особи $1.00, 75 і 50 цнт.

Українці з Бронкс, Ню Йорку і околиці! Допоможіть присутністю своєю на представленню правдиво тій укр. школі, котра помимо ворожих наступів, бажає животіти та виплекати ряди нових борців за народню справу.

ДОПИСІ.

— з —

ВИЛЛИЄМСТАВН, Н. ДЖ.

Для старого краю.

В нашій місцевости маленька українська громада, однак поступає слідами великих громад. На поклик пароха на Великдень зібрано $25.65 і вислано до Львова на Рідну Школу. Дня 14. червня братство св. Георгія, від. 307 У. Н. Союза, устроїло пікнік і половину доходу $13.00 призначило на голодуючих в старому краю та вислало через Обєднанне. На хрестинах у п. Петра Веклюка зібрано $11.00 на голодуючих в краю. Сю збірку продовжується на більшу суму, а тоді вишлеться в призначене місце.

Честь Вам, Громадяни, що не забуваєте за рідних братів в старім краю. Спис жертводавців буде поміщений окремо.

І. В.

—o—

СТЕЙПЛТОН, Н. Й.

Народній Дім.

Від довшого часу про нашу громаду ніхто не чув і може хто подумав, що в нас не робиться народня робота. В нас е відділ 211 У. Н. Союза і від. 25 Провидіння. При кінци лютого, 1925, скликано загальні збори, на котрих ухвалено побудувати Народній Дім в Стейплтоні, якого нам конечно потрібно. Відтак вибрано колекторів, котрі сколектували гроші на сю ціль. Зложили:

Григ. Монастирський 55 дол., Пуликарт Рій 55 дол., Іван Іваніцький 53 дол., Іван Грицак 50 дол., Вас. Наконечний 35 дол., Іван Слободян 32 дол., Олекса Тіцький 31 дол., Марія Собен 31 дол., Микита Костів 30 дол., Стефан Дзера 29 дол., Кароль Наконечний 29 дол., Павло Тіцький 29 дол., Іван Геба 29 дол., Вас. Геба 29 дол., Леон Ятва 28 дол., Дмитро Сопко 28 дол., Вас. Федірка 28 дол., Мих. Челядин 28 дол., Стефан Торбин 27 дол., Ілько Корпан 27 дол., Андро Ласів 27 дол., Вас. Карпів 27 дол., Дмитро Фостик 27 дол., Вас. Стичак 27 дол., Никола Трач 27 дол., Антін Іванців 27 дол., Григорій Білінський 27 дол., Григ. Юрків 27 дол., Максим Ришітник 27 дол., Марко Каралюс 27 дол., Стефан Мсгила 26 дол., Стах Августин 26 дол. Тоний Романів 26 дол., Сень Бояновський 26 дол., Федь Гуль 26 дол., Петро Валига 26 дол., Никола Московіта 32 дол., Никола Ворона 25 дол., Олекса Савіцький 26 дол., Дм. Стичак 20 дол., Максим Бабій 19 дол., Андро Рудак 25 дол., Дмитро Окрепкий 24 дол., Теодор Соколовський 25 дол., Федь Озімок 24.50, Авакум Мартинюк 12 дол., Михаїл Макар 11 дол., Танька Вовсович 11 дол., Ілько Гарасим 15 дол., Гр. Іващишин 9 дол., Мартин Борисевка 7 дол., Григорій Ришітник 6 дол., Федь Борик 6 дол., Іван Плоткевич 6 дол., Вас. Окрепка 6 дол., Федь Нетреба 12.50, Михаїл Бусиль 10 дол., Михайло Боднарчук 10 дол., Кость Наумець 10 дол і 50 цнт., Михаїл Вонсо 8.50, Михаїл Вишньовецький 6 дол., Вас. Гуль 19 дол., Михайло Яросевич 10 дол., Теодор Совтан 6 дол., Іван Пикард 5 дол., Андрух Сувальський 5 дол., Микола Горин 5 дол., Никола Гузар 5 дол., Іван Юськів 8 дол., Петро Калуча 3 дол., Ілько Гнида 3.50, Станислав Бахман 2 дол., Юрко Левків 3 дол., Тимко Білик 2 дол., Йосиф Августин 3 дол., Михаліна Борик 1 дол., Андро Палик 19 дол., Віктор Маршалек 2.75, Ілько Дзера 1 дол., Онуфрій Застроцький 1 дол., Дмидро Каралюс 1 дол., Іван Семчишин 1 дол., Петро Холевка 1 дол., Дорка Пізьо 1 дол., Равзі Пізьо 1 дол., Дмитро Савіцький 1 дол., Юлько Казенко 1 дол., Катерина Тиха 1 дол., Стефан Соломовський 1 дол., Дмитро Романюк 50 ц., Мисс Евнир 50 ц., Віктор Скульський 50 ц.

Комітет Української Народньої Громади в Стейплтоні складає сердечну подяку всім жертводавцям.

ЗА КОМ. УКР. НАР. ГРОМАДИ В СТЕЙПЛТОНІ:

Гр. Монастирський, Андро Ласів, Стефан Дзера.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

Сава Чалий.

(Історичне оповідання).

(30)

— Або я знала, що ви тут? Стало свитати, ви не свищете на мене. Я гадала, що мої старі вуха не дочули. Отже йду сама до воза. Приходжу, біля воза спить сама дерга. Я гадала, що ви втікли і паннунцю лишили на мій клопіт. Знаючи, куди паннунця їдуть, я запрягла коні, і вйо! Тепер, Богу дякувати, ви знайшлися, отже ви беріть віжки. А як вам ще мало, то лишіться там, де ночували. Я не буду озиратися.

— Вісьта! — баба крикнула з жахом і затяла коні.

Коні взяли на ліво і віз щез в лісі.

— Ти на що так? — Шаравскі спитав здивований.

— Зараз почуєте. Дорога знимається в гору. Потому очивидно, за верхом знов сходить в низ. Хоч я вже стара, але уха маю добрі. Я почула з за гори тупіт кількох коний, що йдуть чвалом. То можуть бути гайдамаки.

Шаравскі, вже одягнений, виліз з воза.

— Підійду кущами подивитися, хто то, — сказав і щез з очий Марини.

— Ти лицарю, не підглядати пішов, — Марина подумала, почувши, що зашелестіло в кущах по противній стороні воза. — Ти трус. Як покажеся, що справді небезпечно, то втечеш, полишаючи любку в руках ворога.

Марина не помилялася. Чкурнувши в кущі, Шаравскі обійшов віз кущами і засів по противній стороні. Відси, як би треба було, пірнув би далі в гущу і ніхто не був би всилі знайти його.

Тупіт на дорозі щораз більше наближався. Надіхали козаки. Було їх пять. Передущі вже минули місце, в котрім Марина взяла в ліс.

— Стій! — крикнув послідний, спинивши коня. — В сім місци якийсь віз скрутив у ліс. Вже нині, бо слід цілком виразний.

Козаки позіскакували з коний і ведучи їх в руках, увійшли в ліс. Підійшли до воза і обступили його.

— Баба погонич? — один козак спитав, сміючися.

— Та бачиш, що баба, — Марина відповіла злісно.

— А що ти за одна? Кого везеш?

— А тобі яке діло до того?

— Не хочеш сказати, то я сам загляну.

— Як приступиш близше, то дістанеш межиоч пуджівном! — Марина крикнула.

Козак аж відскочив. Його товариші зареготали.

— Як ви панські козаки, то вступіться, бо скінчите на палях. Як ви гайдамаки, то також не займайте нас, бо повиснете! — кричала. — За нами обстане кождий. Будь він гетьман Потоцкі, будь отаман Сава Чалий.

Козаки зглянулися.

— Коли ти нам грозиш і Потоцким і Чалим, то ти хиба везеш панну Курчинську. Везеш її до Чалого...

— Яке тобі діло до того? Вступіться, бо, бігме...

Марина стала вимахувати пуджівном.

— Ми від Чалого — козак сказав. — За хвилю й він сам надіде.

Шаравскі, чуючи таке, зміркував, що йому нічого боятися, бо то мабуть Чалий виїхав на зустріч. Зза одної холяви виймив пістолю, зза другої ножа і насупивши грізно брови, висунувся з кущів.

— Геть мені відси! — крикнув. — Не займайте нас, бо...

— Чи то не пан ротмістр Шаравскі? — спитав один козак.

— А як би справді він? — Шаравскі відповів. — Як він, то бачиш, що не з хлопом маєш діло.

— Коли ви Шаравскі, то там на возі під тим полотном Зоська Курчинська, суджена нашого отамана.

— Вашого? — Шаравскі спитав, будь то би недовірчиво.— Вона суджена Сави Чалого.

— А ми його козаки, вислані ним вам на зустріч. І він зараз тут буде.

Козак сів на коня і метнувся до дороги, бо на дорозі затупотіло. То надіхав Чалий з рештою своїх козаків. Віз виїхав на дорогу. Козаки взяли його в середину і поїхали назад. Віхали в степ, на якім не було дороги. Степом їхали до полудня і знов віхали в ліс. Чалий приказав станути на попас. Приступив до воза і попросив Шаравського, щоби вивів Зоську.

— Я ще не допевнивсь, — сказав, — що ти справді її везеш, не кого иншого.

— Вона буде боятися вийти, коли побачить, що тут тілько війска.

Чалий приказав козакам відступити.

— Ну, панно! — Шаравскі промовив, розгортаючи полотно на переді воза. — Прошу вийти, бо передам вас вашому судженому.

Зоська вийшла сміло і скочила з воза просто в рамена Чалого.

—, Ти Софійко, не боялась пускатися в таку дорогу? — Чалий спитав, пригортаючи її до себе.

— Та чого? — відповіла. — Під опікою такого лицаря, як пан Шаравскі, не було страшно. В Куничах було страшнійше.

— А добре пан Шаравскі опікувався? Чи може маю насварити на него?

— Не маю причини жалуватися.

— Ти, голубко, мабуть схочеш, щоби вінчанне було з великою парадою. Хиба поїдемо аж до Самари? Подорож буде тревати пару днів.

— Борони Боже! — Зоська скрикнула, тривожно глянувши на Шаравского. — Що має статися, нехай зараз буде. Нехай звінчає нас перший піп, на якого попадеш.

— Коли так, то добре. І я волю так. Піп є в моїм коши. Заїдемо ще заки смеркнеся.

Пополуднували і рушили в дальшу дорогу. До коша заїхали ще за днини. Зоська, потерпаючи, щоби з опіки Шаравского не вийшов який клопіт, коли по кількох місяцях Чалий зачне рахувати, квапила.

— Не личить, щоби між самими козаками була дівчина без тата й мами, — сказала до Чалого, ще сидячи на возі. — Жінка одного з тих козаків, то що инше. — Позви попа, щоби звінчав нас таки зараз, заки злізу. Тоді вже піду до тебе, бо буду твоя.

— Ми тут маємо капличку. Може би там?

— Хиба підіду під саму каплицю.

Чалий сам підвів коні під каплицю і післав козака по попа. Піп прийшов і зараз звінчав їх. Коли вийшли з каплиці, до молодої пари приступив Шаравскі і подав Чалому грамоту. Чалий розпечатав і прочитав.

— Сеж та сама грамота. Вона не до мене.

— Ясновельможний сказав, що він за великий пан, щоби змінювати свої постанови. Ще й підписані ним і припечатані грамоти.

— Колиж бо ще раз кажу, вона не до мене.

— Пан полковник хиба вже забули, що сталося перед хвилиною. Пан полковник вже муж Софії з Курчинських. Точно так, як стоїть в грамоті.

— Тільки се одно змінилося. Але тут далі стоїть, що я полковник в службі ясновельможного гетьмана. Я полковником не є і ще не знаю, чи ним коли буду.

— Пан полковник можуть колись скинутися з полковництва. Тепер Сава Чалий таки є полковником, тільки що не в службі. Ясновельможний дав однорічну відпустку.

— Коли так, то хиба прийму ту грамоту, хоч ще не знаю, що з всего того вийде.

— Тепер, голубко, хиба підеш зі мною до моєї хати, — Чалий звернувся до Зоськи. — То нужденна ліпянка з хворосту. Але то тілько на пару днів, бо ми тут не лишимося.

Зоська жахнулася, коли станули перед ліпянкою Чалого. Не мала смілости переступити порога. У її мами хліви для худоби виглядали ліпше. Чалий майже на силу втягнув її до середини. Увійшовши, вона остовпіла, бо такого богацтва, яке там було призбиране, вона ще нігде не бачила в купі. Всі стіни, земля і стеля були вистелені турецькими коврами. Посудина вся срібна й золота. Зі стелі звисала кристалева лямпа, в ній горіла якась пахуча олива. Чалий запримітив, що все те його жінку здивувало.

— Правда, що в середині хата не така страшна, як зверха, — сказав, пригортаючи її до себе. — І гайдамака не такий страшний, як про него говорять... Чи запросити Шаравского і кількох товаришів на вечеру?

— Може би аж завтра. Я здорожена.

— І я так волю, голубко. В тій хатчині і так тісно. Одна невеличка світлиця і комора. Бо то не постійне житє. Звичайно тільки на пару днів. По пару днях кіш переноситься на инше місце, отже й хатчину треба ставити нову. Мені самому ліпшої не треба було. Але й ти, гадаю, пару днів видержиш тут.

— Пару днів? Ми не поїдемо зараз завтра до Немирова, відтам до наших Степашок?

— Я насамперед мушу обезпечити себе... мою голову.

— Маєш грамоту ясновельможного. Вона тебе не обезпечає? І така жінка як я, також ще не обезпечає твою голову?

— Ще не цілком. Шлюб можуть заперечити. Можуть казати, що давав його фальшивий піп.

— Ти може хочеш ждати, аж буде дитина? Я так довго буду мусіла жити в тій дикій стороні?

— Се ні. Виїдемо звідси за пару днів. Насамперед пан Шаравскі поїде до гроду і там впише посвідку нашого вінчання. Також впише грамоту гетьмана. Коли привезе посвідку вписи, то зараз поїдемо. Я ще мушу побалакати з моїми людьми, бо не можу покинути їх, не сказавши причини. Хочу розійтися по доброму. Щоби мати від них спокій, та щоби ти не потребувала тривожитися, сидячи зі мною в Степашках... Як справді прийму се віно. Бо тої ласки гетьмана не потребую. Як не осядемо в Степашках, то поїдемо до Шаргорода, де маю власну хату.

— Степашки гетьман дав мені і моїм дітям.

— Очевидно. Але в грамоті стоїть, що й мені. Я не обстоюю того, що вони мої... Але про все те ще пора балакати. Побалакаємо завтра... Чи ти хочеш мати тут свою власну постіль, ту, що на возі?... Може би на ній спав Шаравскі? Бо не годиться такого гостя посилати на нічліг до землянки. Нехай ночує на возі. Надіючися, що ти приїдеш, я придбав постіль таку, на якій спить хиба сама королева.

— Для Марини маєш місце на нічліг? Я хочу, щоби вона була близько мене.

— В коморі. Там буде їй добре і вона буде близько тебе. Ти тепер лягай, я ще на хвильку вийду до Шаравского.

Чалий підійшов до воза, біля котрого сидів Шаравскі, балакаючи з Мариною.

— Приходиш просити на весілє? — Шаравскі спитав, побачивши Чалого. — Музики є? Чи може вже по весілю і по всім?

— Ще не по всім, — Чалий відповів. — Ти, Марино, йди до пані. Постели їй і сама йди спати. Вхід до комори в стіні проти вікна, заслонений ковром.

Шаравскі щось хотів шепнути Марині до уха, але вона вже задалеко відійшла. Чалий замітив се.

— Ти хотів що сказати їй?

— Я хотів, щоби твою жену попращала від мене, бо я зараз іду назад.

— Зараз в ночи? Не відпочавши?

— Не справляєш весіля, музик нема, то чогож мені тут сидіти? Я своє зробив, жінку приставив тобі, грамоту передав, отже мене тут довше ніщо не держить. Ще як би я потайно зітхав до твоєї жінки, то приняв би твої запросини. Але ні я до неї не зітхаю, ні вона до мене. До Марини також не палюся.

— Всеж таки аж завтра будеш міг знати, що від Зоськи переказати її мамі.

— Та що маю переказувати? Що вже по шлюбі?

— Чи вдоволена з мене.

— Того вона хиба не скаже мені.

— Зміркуєш по її поведенню.

Шаравскі хотів спитати: „Чи ти, дурню, зміркував що по її поведенню?", але прикусив язика.

— Хиба що ти також завтра їдеш. Тоді лишуся, щоби вертати в купі. Все в товаристві веселійше і безпечнійше.

— Я тобі дам конвой до границі Запорожа.

(Дальше буде)

ЗГІДНІСТЬ З ДРУГИМИ.

Уміти погодитись із людьми, все і всюди з другими згідно жити — є великою штукою. Перщим, а в дійсности основним елементом цеї штуки, її головною вимогою є — хотіти час від часу, коли окажеться потреба, йти на малі уступки. Надмірна самопевність, переконання, що хтось є все правим — є найбільшою перешкодою на дорозі співжиття з другими.

Ви перейдіться кілька разів вулицею великого міста, а не побачите одного купця на двайцять, що сяк чи так кождого дня не йшовби на компроміси із своїми покупцями. Він мусить компромісуватись, бо инакше не осягне своєї цілі.

Ви завважали, що русло кождої ріки є кручене. Це тому, що води, пливучи до моря, денебудь натрапляючи на перешкоду, оминають її, коли не можуть пробитись крізь неї.

Підпринимаючи свій власний шлях, ми мусимо приняти політику ріки. У многих случаях ми не можемо безоглядно перти крізь опозицію, але мусимо уступити і найти спосіб оминути її.

Поправді сказати — цілою штукою успіху є уміння оминути всяке непотрібне і з ним не стикатись. Скорше чи пізніще усякому стане ясно, що сусідских осудів і пересудів годі легковажити. Щонайменше — мусимо уступити їм з дороги і дати нагоду сусідам переконатись самим, що наше становище є праве.

Часто, дуже часто трапляється, що ті, що полягають на праведности своєї постанови, але найменьше опираються — осягають свою мету; а ті, що постійно спротивляються подіям і людям — викликають проти себе спротив і бурю.

Ви інтересуєтеся спортом? Теорія спорту каже, що ми час від часу мусимо бути побиті. І добрим спортом є не той, хто вічно виграє, але той, хто знає, як чесно програти.

Колись при нагоді я стрінувся з одним приятелем, якого я вже призабув, але слова його я вічно буду тямити. Він радив мені, як спізнати знакомого чоловіка, чи він є добрим приятелем. Казав він мені: сядь грати з ним в карти: як він програв і чесно з тобою в забаві розійшовся — він є доброю людиною; як жеж у грі він лютиться і злиться — стережись його і більше з ним не сходися.

На олімпійських ігрищах много разів повстають сварні і колотнечі. Вони спричинені осібняками, що не люблять бачити своєї програної. А у великій грі життя ми мусимо навчитись уступити чесно неминучому, бодай хвилево, і повинуватись тим світським законам, які кажуть, що правда вийде колись на світло денне.

Немає такої царини, деб співжиття з людьми згідність з другими не були конечними. Вони є конечні в політиці, промисловости, торговлі й релігії.

Тому, як каже Винниченко, будьмо „чесні з собою" і згідні з другими. Кождий з нас у своїм життю шукає свого ідеалу. У цьому случаю нехай нашим ідеалом буде правда. Знайдімо правду і обороняймо її до останнього, але — стрінувши який сильний спротив — будьмо готові, відповідно до обставин, змінити свою тактику, щоб оминути бурю. А що в нашій життєвій боротьбі засібними силами є наші други і приятелі — так рішучо при всякій нагоді стараймось оминути безпосереднього зударення з ними і полягаймо більше на наших чеснотах, чим на здібностях поконати других, вірючи, що „гора з горою не зійдеться, а чоловік з чоловіком може."

Бо каже Іван Франко: „Чоловік раз живе, значить, перший його обовязок — уникати прикростей там, де може їх уникнути, бо прикрости — це мінус життевий, якого нам ніяка теорія і ніякий альтруїзм не в силі надолужити."

Марко Скритий.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МАЛПЯЧА РЕВОЛЮЦІЯ В ЗООЛЬОҐІЧНОМУ САДУ В БЕРЛІНІ.

Німецька ґазета „Теґліхе Рундшав" приносить такий опис бою між малпами в Берлінському зоольоґічному саді. Прибули транспорти павіянів із Абисинії. Їх переміщували у великанські клітки. Трицять пять джелядів із ясночервоними пятнами на грудях і сильними зубами не справляли при переладовуванню труднощів. Тут було досить самиць, то не було небезпеки, що в цьому гуртку нарушиться спокій. Инакше було з 75 плащовими павіянами, що мали жити в сусідній клітки. Хоч і тут було багато самиць, між ними одна з малпятком, що висіло на дереві, — то при виладовуванню з скринь (у яких сиділо по 3—4 малпи) прийшло до завзятої бійки за самиці. Годі собі уявити з якою бішеністю билися ці звірята. Кливаки цих малп, сильнійші від леопардових, завдають страшні рани. Величезний самець, що вже підчас транспорту сидів із трома самицями, мусів безперестанно відбиватися щось від дванайцять наступів инших сильних самців. Тяжкий бій прийшлось звести самцеві в обороні самиці, що була з малпятком. Щойно як найсильнійшому свому противникови завдав під очима рану глибоку й довгу на яких два центиметри, оставили його й самицю инші самці в спокою. Як після такого завзятого кровавого бою задля самиць настав спокій, признали слабші малпи своїх противників побідниками. Весь той бій малп зняли кінові оператори. А зараз потім крізь відчинені двері втекло около трицять великих плащових павіянів. Повилазили на кривлі своєї кольонії, вганяли поміж транспортними скринями й повилазили на мур зоольоґічного саду, на дерево. На перший погляд ці величезні, сильні малпи на волі виглядають страшно. Але вони на чоловіка нападають лише в крайній потребі, в небезпеці. Врештою не покидають гуртків. Так було і тут. У клітках було ще багато павіянів. Тому тих трицять не заганяли до кліток, вони самі повертали до товариства.

ЧАСОПИСЬ „СВОБОДУ" ЧИТАЄ ДО СТО ТИСЯЧ ЛЮДИЙ, ТОМУ ВОНА Є НАЙЛІПШИМ ПОСЕРЕДНИЦТВОМ ДЛЯ ОГОЛОШЕНЬ.

Катальоґ Книгарні „Свободи"

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержане своєї літератури, не жаліли часу на читанне книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, если народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарчі „Свободи" остается в їх організації, себто в руках самих членів та членкинь У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сі книжки й роботи в друкарні „Свободи", дають заробляти своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

КНИЖКИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

(Твори зазначені звіздкою (*) є друковані в Америці, зглядно в Канаді; твори зазначені хрестиком (†) вийшли друком у старім краю; твори без жадних знаків є видані „Свободою").

† Абатеса ді Кастро, оповідання, Стендаль, пер. С. Пащенко ... 40
* Абу Касимові капці, арабська казка І. Франка 30
* Амалюнґа або дочка дебрів, оповідання з часів боїв між Европейцями й Індіянами ... 20
Американські трости. — Ковбок (казка). — Емігранти. — Дні нашої слави і недолі ... 15
† Андріян і Антіной, роман, Ґ. Еберс, перекл. М. Троцький, два томи ... 95
† Аритметичні правила А. Чепіґи (перерібка В. Верниволі) ... 20
† Байки Езопа для української молодіжи, переповів Л. Селянський, з 4 ілюстраціями, брош. 20, опр. ... 30
† Байки Івана А. Крилова в переспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями ... 20
† Байки Івана де-ля Фонтена, переклав Л. Селянський, брош. 20, опр. ... 30
† Байки Леоніда Глібова, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями ... 20
* Байки небилиці ... 10
* Батьківщина й инші оповідання, Ів. Франка 25
* Библійни повісти изъ старого и нового Завѣта (съ образками), написани священникомъ О. Л., опр. ... 1.50
† Біблія, святе письмо старого і нового завіту мовою русько-українською, переклад П. О. Куліша, І. С. Левицького і д-ра І. Пулюя, в полот. оправі ... 3.00
† Біля машини, оповідання В. Винниченка ... 10
* Блискавиці, суспільна студія і Жовнірські оповідання, Мих. Яцкова ... 50
Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації), — Письмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі ... 15
* Боги жаждуть крови, нап. Анатоль Франс, з французької мови переклав О. Пащук ... 75
* Борба світів В. Велса ... 40
* Боротьба о сонце ... 5
* Борці за правду, повість А. Кащенка ... 50
† Борці за правду, історичне оповідання А. Кащенка, видання 4-те ... 45
* Борба Українського Народу за волю і незалежність. Огляд подій за рр. 1918, 1919 і 1920, і як будувалась Українська Держава. [illegible] Д. Д[illegible] ... 1.00

* Буквар для дітий першого року науки (Народна Школа, перша часть), опр. ... 30
* Буквар Дм. Андрейка ... 50
* Варвара Убрик, опов. з життя в монастирах 40
* Варіят з 1906 року. — 2. Вірші. — 3. Між бурливими филями, драма на 4 дії, В. В. Бабієнка 35
Весела бандура, повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців ... 50
Весела книжочка, з 17 образками. Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий 35
* Ветеринар, або як лічити і плекати домашні звірята, зібрав і перевів після українських і англійських видавництв М. М. Белеґай, з ілюстраціями ... 60
* Вечері на хуторі біля Диканьки, повістки Миколи Гоголя ... 15
„Верховина", сольова пісня з акомпаніяментом фортепяна, уложив Мих. Зазуляк ... 50
† Вибір поезій, О. Федьковича ... 10
* Відвдячився, оповідание з козацької давнини, А. Чайковського ... 1.00
† Відмолодження, після д-ра А. Штайнаха написав Петро Франко, з образками ... 10
† Відродження, роман Льва Толстоя, переклав Василь Сімович, з портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге, виправлене, з текстовою реставрацією Б. Боднарського зрівняне видання. Три частини в двох томах. Брош. 2.25, опр. ... 2.75
† Від себе не втечеш, оповідание Марка Вовчка 20
Вільний чоловік і инші оповідання, Ст. Костіва 40
Вічевий співаник ... 5
* Вічний Жид ... 10
† В затінку й на сонци та инші оповідання, нап. Юрій Кміт, брош. 35, опр. ... 50
* В неділю рано зілле копала, оповідание О. Кобилянської ... 75
Вода в природі. — Уміркований та щирий, В. Винниченка. — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі ... 20
† Вступ до метафізики, нап. Анрі Берґзон, пер. Евген Яворовський ... 35
* В тумані, оповідание, Л. Андреева ... 20
† Всесильний доляр, оповідание А. Хомика, пер. Н. Суровцова ... 45
† Гайдамаки Тараса Шевченка, видання ілюстроване артистом А. Ґ. Сластьоною, велика настільна книга (13x17 цалів), в карт. оправі 3.50, в полот. оправі 5.00, в люкс. оправі ... 6.00
† Гайдамаки Т. Шевченка ... 50
* [illegible] гумористичні оповідання [illegible]

† Галичина в життю України др. М. Лозинського ... 25
* Галка смерти. Свобідно за Марк Твейном переклав В. Держирука ... 5
* Гарна історія о терпеливій Олені, донці Антонія, турецького цісаря з Константинополя .. 20
Гаси огонь, поки не розгорівся й инші оповідання ... 20
* Герой капіталу Антона Сінклера (переклала Н. Романович) ... 30
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями ... 25
* Гіпнотизм і суґестія в 2-ох частях ... 40
† Голод, оповідание, В. Винниченка ... 5
† Гордий царь, Про царенка Івана та чортову дочку, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського ... 20
† Гостинці, збірка фейлетонів, Миколи Синежупанця ... 25
† Граматика української мови для самонавчання та в допомогу шкільній науці. Друге видане з одмінами й додатками. Написав др. Василь Сімович. Брош. 3.25, в полот. оправі 3.75
* Грішники, роман-хроніка, О. Я. Кониського 80
* Гумор і сатира ... 25
† Гуморески, нап. А. Аверченко, пер. з російського, брош. ... 20
Гуцули й Гуцульщина Г. Хоткевича ... 25
Геновефа, оповідание про княжну невинно засуджену на смерть ... 30
† Геновефа, оповідание для народу, переповів Антін Яворівський, з численними образками 35
† Голем, оповідание, Ґ. Майрінка (переклав В. Левицький). Брошур. 1.25, в оправі ... 1.50
* Дарвінізм Еміля Ферріера (переклад з франц.) 80
Два брати (з байок) Братів Ґріммів ... 15
* Два мужі — одна жінка, оповідание Е. Золі (переклав Ом. Ревюк) ... 20
* Дві могилі, оповідание з сибірського життя І. Королевського ... 10
* Дві староруські повісти про св. О. Николая, нап. др. В. Щурат, з 3-ма ілюстраціями ... 10
* Девять братів і десята, сестриця Галя, Марка Вовчка ... 20
† Девять братів і десята сестриця Галя, оповідание Марка Вовчка ... 20
Де любов, там і Бог, оповідание, гр. Л. Толстоя (переклав Ю. Сірий) ... 15
† Дещо про гроші ... 10
* Діяволська справа, або Як ксьондз Шмідт замордував Анну Авмілер ... 25
* Для домашнього огнища, повість, І. Франка 85
* Доля України, вірші, Дм. Штоґрина ... 35
* Домашна кухня, або як варити і печи, Леонтини Лучаківської, в оправі ... 1.00
* Домашний лікар, М. М. Белеґая ... 75
† Достойно есть, збірка в Шевченкові роковини 15
† Думки Тараса Шевченка ... 20
Дяк, оповідание, Марка Вовчка ... 20
† Дужим помахом крил, роман А. Крушельницького. Перший том 45 цнт., перший том друга частина 45 цнт., другий том перша частина 50 цнт., другий том друга частина 50 цнт. Всі чотири книжки ... 1.90
* Еволюція в образках, Д. Гирда ... 1.25
* Евстахій, повість з перших віків христіянства, Хрістофа фон Шміда ... 30
† Електричність, Н. Р. Кемпбела ... 35
* Есперанто, український підручник міжнародної мови ... 40
* Єзуїтська преподобниця, історичне оповідание, Ор. Левицького ... 25
* Єлисавета, мучениця на царськім престолі, з німецького переклав М. П. В. Ясеніївський 60
* Жителі Марса, Вол. Ґериновича ... 10
Життє, зарібки, організації і т. п. в Злучених Державах ... 15
* Житепись чорта, М. Шустакевича ... 15
Жінка і її значінне в суспільнім життю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі ... 15
Жовніри, Оферма, оповідання з війск. життя 10
† Завдання нової школи, нап. др. Густав Вінекен 10
[illegible] ... 5

† Залісе, повість Осипа Маковея, друге справлене видание, брош. ... 1.00
† Замітки про сільське господарство Вол. Нікольського ... 35
† Записна книжка, оповідание, В. Винниченка 5
* Запорожська слава, історичне оповідание, А. Кащенка ... 50
† Запорожці, казка Івана Нечуя Левицького ... 20
* За рідний край, оповідание з часів Хмельниччини, Н. Бурлаки ... 30
За сестрою, оповідание з козацької старини, Андр. Чайковського ... 35
† Захар Беркут, образ громадського життя Карпатської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, опр. ... 1.50
† Збірка „Вільного Слова" за перший рік видання в полоні 1916 року ... 10
* Збірка оповідань для української молодіжи .. 40
Збірка повісток ... 10
† Збірник народних пісень і дум, брош. 50, опр. 65
† З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листе" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій, в оправі ... 3.40
† Звідки взялися і що значать назви „Русь" і „Україна", др. Л. Цеґельського ... 30
† З Дніпра на Дунай, оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-те ... 40
† Земля, повість Ольги Кобилянської, опр. ... 2.00
З життя первісного чоловіка, про життя первісних і сучасних дикунів ... 35
† З журбою радість обнялась, збірка віршів, О. Олеся ... 60
† З культурного життя України, нап. др. Зенон Кузеля ... 10
* З ласки родини, повість в 3-ох частях, др. А. Чайковського ... 1.50
† Змагання, оповідание, А. Крушельницького ... 90
Знанне життя, др. С. Демидчука ... 30
† Зоольоґія для вищих початкових шкіл та гімназій з багатьома малюнками та барвними таблицями, нап. др. Іван Раковський, брош. 50 опр. ... 75
З років війни, сатиричні ілюстрації з европейської війни, оповідання і инше про старий край і Америку ... 30
* З теренів европейської війни, що ділось і діесь в нашім ріднім краю ... 50
* З фільозофії політики, нап. др. А. Крістензен, пер. Мих. Лозинський ... 65
† Знак чотирох, дитективний роман, нап. Конан Дойл ... 75
* Іван Дурак та инші оповідання, ґр. Л. Толстоя .. 25
* Іван Франко, біографічно-літературний нарис 20
* Із звірячого царства, перша сотня найкращих казок. Зібрав В. Держирука ... 20
* Ікона Пречистої Діви, оповідание для народа, нап. Хрістоф фон Шмід, пер. Вас. Мереньків 10
Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації).—Катерина (3 ілюстрації). — Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). — Лист турецького султана запорожським козакам. — Відповідь запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти ... 20
* Ілюстрована історія України в 2-ох томах, М. Грушевського, в оправі ... 3.25
* Ілюстрована свята інквізиція, страшна смерть за віру в Бога ... 50
* Ілюстроване українське письменство в життєписах, др. М. Пачовського ... 35
* Індустріяльний юніонізм Даниїла де Леон і Промова В. Дебса ... 25

† Інститутка, оповідание Марка Вовчка ... 20
* Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з англійського М. Павлик) ... 1.50
† Історія Греції та Риму для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський ... 65
Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сміються з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі ... 15
* Історія Московщини до Петра Великого ... 40
* Історія о золотокрилім лицарю ... 10
* Історія про гарну Маґельону, оповідание з давних часів, і Про злодія у селі Гаківниці, оповідание, П. Куліша ... 25
* Історія про Луця Заливайка, Ів. Наумовича ... 30
* Історія про сироту Івася ... 20
* Історія України-Руси, з образками, нап. Олександер Барвінський, з додатком географії українських земель ... 40
† Історія української громади в Раштаті, нап. Омелян Терлецький, з ілюстраціями ... 1.75
† Казки братів Ґріммів, з переднім словом, портретом автора і малюнками в тексті ... 20
† Казки братів Ґрімм в чотирох томах з 180 малюнками, том І. ... 60
† Казки Вільгельма Гауффа, з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок) ... 60
† Казки Вільгельма Гауффа, з 82-ма малюнками, частина друга (пять казок) ... 60
Казки про Циганів ... 10
† Казки Бехштайна, ч. 1 ... 50
† Казки Бехштайна, ч. 2 ... 50
† Кайдашева сімя, повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі, опр. ... 1.50
* Каменярі, журнал студентського кружка за рік 1919 ... 1.00
* Камінна душа, повість, Гната Хоткевича ... 1.50
* Карл Маркс, його життє і наука, Еміля Гекера 15
* Кармелюк і Невільничка, оповідания Марка Вовчка ... 20
† Кармелюк, Невільничка, народні оповідання Марка Вовчка ... 20
* Катихизм христіянсько-католицької релігії, третий наклад ... 30
* Кльод Ґе і другі оповідання ... 20
* Кляса проти кляси, Л. Мартова ... 5
† Книжка про Німеччину. Німецький край, німецька праця, німецька культура. З причинками звісних осіб німецького життя і з багатьома ілюстраціями. В картон. оправі ... 1.00
* Кобзар Т. Шевченка (в 1-ім томі) ... 1.00
* Кобзар Т. Шевченка (в 2-ох томах) ... 1.50
† Кобзар Тараса Шевченка, з портретом автора, сторін XVI+707, опр. ... 2.50
* Козацька пімста, оповідание з козацької старовини, А. Чайковського ... 30
† Козацька помста, оповідання з козацької старовини, Андрія Чайківського, друге видання .. 40
* Коли зійшло сонце, оповідание з 2.000 року, П. Крата ... 30
† Коляди або пісні на Рождество Христове, одиноке на народню мову поправлене видание 20
Коляди і щедрівки на Різдво Христове і Богоявленне, з додатком пісень страстних, воскресних і инших пісень церковних ... 25
† Контрасти, нарис, В. Винниченка ... 10
* Коротка історія біблійна, Старий і Новий Завіт 50

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ: — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер. Книжок на C. O. D. не висилаеться. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовленню книжок посилати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки, коли замовляючий не прислав на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаемо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подаємо у понисшій адресі.

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.